

भेरी नगरपालिकाको लागी आ.व. २०७६।७७ को

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट:

सभाध्यक्ष महोदय,

यस सम्मानित सभा समक्ष आगामी आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित भएको छु । सर्वप्रथम राष्ट्रियता, स्वाभिमान, आत्मसम्मान र राजनीतिक परिवर्तनका लागि जीवन वलिदान दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । त्यसैगरी देशको परिवर्तनकामी आन्दोलनमा संघर्ष गर्ने महान नेपाली जनता र यसको अगुवाई गर्ने सबल नेतृत्वप्रति हार्दिक सम्मान एवं श्रद्धा सुमन व्यक्त गर्दछु।

“ सुखि नेपाली, समृद्ध नेपाल” राष्ट्रिय आकांक्षालाई आत्मसात गर्दै भेरी नगरपालिकाको दिर्घकालीन लक्ष्य अनुरूप आर्थिक सामाजिक विकाससंगै समृद्धिको बाटोमा अग्रसर हुँदै उपलब्ध श्रोत साधनको न्यायपूर्ण वितरण तथा ठोस र प्रभावकारी कार्यक्रमको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनबाट नगरवासीको समृद्धितर्फको गन्तव्य तय हुने मुल मान्यताकासाथ आगामी आ.व. को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरेको छु ।

“आफ्नो नगर आफै बनाउँ” भन्ने ध्ययेकासाथ समृद्ध नगर निर्माणका लागि उपलब्ध मानवीय, भौतिक, प्राकृतिक तथा वित्तिय श्रोतको उच्चतम परिचालन गर्ने गरी बजेट निर्माण गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय

गत आ.व. मा नगरपालिकाले तर्जुमा गरेको नीति कार्यक्रम र बजेट अनुसार हालसम्म हासिल गरेको प्रगतिसंक्षिप्त रुपमा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । चालु आ.व. मा कुल बजेट रु ४४ करोड ५९ लाख १ हजार मध्ये पूँजीगततर्फ रु. १३, करोड ५४ लाख ८ हजार र चालुतर्फ रु.१० करोड ६४ लाख ९३ हजार तथा संघिय सरकारद्वारा सशर्त अनुदान चालु/पूँजीगत खर्चका लागि २० करोड ४० लाख प्राप्त भएको विनियोजन गरिएकोमा उक्त बजेट तथा कार्यक्रमबाट क्षेत्रगत रुपमा हासिल भएका उपलब्धीहरु संक्षिप्त रुपमा निम्न अनुसार उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

अध्यक्षमहोदय,

आर्थिक विकास क्षेत्र:

चालु आ.व.मा लक्ष्य अनुरूप राजश्व असुली सन्तोषजनक नरहेता पनि गत आ.व. को तुलनामा यस आ.व. २०७५/०७६ मा राजश्व असुली दर बृद्धि भएको छ ।

१. पूँजीगत खर्चतर्फ निशर्त अनुदान रकम रु १२ करोड ६१ लाख ३१ हजार विनियोजन गरिएकोमा जेठ मसान्तसम्म कुल विनियोजित रकमको ४९ प्रतिशत बजेट खर्च भएको ।

कृषि क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न कुदुमा आँप, अंगुर र लिची पकेट क्षेत्र, कालेगाउँ, रिसांग, भेरे, मटेला इवर र आलीमा तरकारी खेती पकेट क्षेत्र, बोहरा र पुन्मामा केरा खेती पकेट क्षेत्र होलुखोला फेरा र साँधेचौरमा धान र गहु पकेट क्षेत्र, मैदे र रिसांग मौरी पकेट क्षेत्र, तिलंगे, पोखरा र कालाभुरमा मकैको बीउ उत्पादन पकेट क्षेत्र, तिमिले र पोखरामा कागति र सुन्तला पकेट क्षेत्र तथा पुन्मा भुर र खलंगामा अलैची क्षेत्र घोषणा गरी सोही अनुसार क्षेत्रगत क्रियाकलापहरु संचालन गरिएका छन् ।

२. यस नगरपालिकाको ऐतिहासिक स्थल खलंगा दरवार क्षेत्रलाई नेपालका १०० गन्तव्य स्थानभित्र समावेश गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न सो क्षेत्रको संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि पुरातत्व विभागको सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा दरवार क्षेत्र संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गुरुयोजना निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । यसै गरी ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्वको स्थान वडा नं.६ को मछ्याईनामा मालिका क्षेत्र विकास गुरुयोजना निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ । भने उक्त स्थानसम्म पुग्नको लागि खलंगा नेटीबजार मछ्याईना सडकको ट्रयाक खन्ने काम सम्पन्न भईसकेको छ । यसै गरी मालिका क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्न नगरप्रमुखको संयोजकत्वमा गठन भएको मालिका पर्यटन विकास तथा प्रवर्द्धन समिति-२०७५ ले आफ्नो कार्यलाई निरन्तरता दिइरहेको छ ।
- चालु आ.व. मा पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि रु ३५ लाख बजेट विनियोजन गरिएकोमा ८० प्रतिशत रकम खर्च भईसकेको छ । उक्त बजेटबाट दरवार क्षेत्र संरक्षणको लागि आवश्यक कार्यहरु भईरहेका छन् भने शिवालय क्षेत्रमा पदमार्ग निर्माण गरिएको छ ।
- ३ सहकारी क्षेत्रको विकास, विस्तार, प्रवर्द्धन तथा सुदुढिकरणका साथै नियमन कार्यका लागि यस नगरपालिकाले सहकारी ऐन, २०७४ बमोजिम सहकारी प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ।

सामाजिक विकास क्षेत्र:

- चालु आ.व.मा सामाजिक विकास क्षेत्रतर्फ निशर्त अनुदानबाट रु २ करोड ४ लाख ६५ हजार विनियोजन गरिएकोमा हालसम्म विनियोजित बजेटको ६० प्रतिशत रकम खर्च भएको छ ।
४. शिक्षाको गुणस्तर सुधारका लागि नगर क्षेत्रभित्रका प्रत्येक विद्यालयबाट एक विद्यालय पर्ने गरी टीचिंग टक कार्यक्रम संचालन भईरहेको छ । त्यसैगरी पहिलो पटक आधारभुत तह कक्षा ८ को नगरस्तरीय परीक्षा सम्पन्न गरिएको छ । शिक्षा क्षेत्रलाई प्रविधिमैत्री बनाउन ६ वटा विद्यालयहरुमा कम्प्युटर तथा सोलार सिष्टम खरिदमा अनुदान सहयोग गरिएको छ भने यो अभियानले आगामी आ.व.मा समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
५. स्वास्थ्य सेवालार्ई सर्वसुलभ बनाउन नगरका ७ स्थानमा प्रथम मेयर घुम्ती शिविर संचालन गरी २३९५ नागरिकलाई सेवा प्रदान गरिएको छ । नगर क्षेत्रभित्र रहेको जिल्ला अस्पतालको सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी व्यवस्थित बनाउन रु. ६ लाख खर्च गरी सफ्टवेर जडान गरिएको छ । नगर क्षेत्र भित्रका सबै स्वास्थ्य चौकीहरुमा औषधि तथा स्वास्थ्य उपकरण खरिद तथा जनशक्ति व्यवस्थापनमा सहयोग गरिएको छ । एक एक पाईला, पहाडी क्षेत्र विकास अभियान र नगरपालिकाको साभ्केदारीमा विशेषज्ञ सेवा सहितको बृहत स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिएको छ । उक्त शिविरमा स्वास्थ्य परिक्षण गराउनेजम्मा ६५०० जना विरामीहरुमध्ये २०२ जना आँखा, २४ जना कान, १७५ जना दाँतका विरामीलाई सल्यक्रिया उपचार गरिएको थियो भने जटील प्रकारको अप्रेसन गर्नु पर्ने ८१ जना विरामीलाई निशुल्क उपचारका लागि बाहिर रिफर गरिएको थियो ।
- मुटुरोगका विरामीहरुको छनौट शिविरमा नगरपालिकाले सहयोग गरेको थियो जसबाट ५ जना विरामीले निशुल्क शल्यक्रिया उपचार सेवा पाएका थिए ।

नगर क्षेत्रभित्रका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई मानसिक स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी तालिम दिईएको छ ।

६. खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा करिब १ करोड ५ लाख बजेट विनियोजन भई विभिन्न क्रियाकलापहरु संचालन गरिएकोमा सबै कार्यहरु सम्पन्न भईसकेका छन् । खलंगा बृहत खानेपानी सह लगानी आयोजनाको निर्माण सम्पन्न गर्न उपभोक्ताहरुले गर्नुपर्ने योगदान बापतको रकम जुट्न नसकी समस्या उत्पन्न भएकोले नगरपालिकाले आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी आगामी आ.व.भित्र उक्त आयोजना सम्पन्न गर्ने पहल शुरु गरेकोछ । त्यसै गरी कुदु डिप बोरींगखानेपानी आयोजना र भुरमा बृहत खानेपानी आयोजना निर्माण भईरहेका छन् ।
७. नगर क्षेत्र भित्र खेलकुद क्षेत्रको विकास तथा सुदृढकरण गरी युवाहरुको आकर्षण बढाउन प्रथम पटक नगरस्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड सम्पन्न गरिएको छ । त्यसै गरी वडा नं. ६ को मालिका युवा क्लब, जाजरकोटको आयोजनामा विद्यालय स्तरीयखेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिएका छ ।
८. लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण क्षेत्रतर्फ विनियोजन गरिएको बजेटबाट १३ वटै वडामा वडा स्तरीय महिला हिंसा, बाल विवाह न्यूनिकरण सम्बन्धी अभियानहरु संचालन गरिएका छन् । छुवाछुत मुक्त नगर घोषणाका लागि जातिय विभेद विरुद्धको अभियान संचालन भएको छ ।

पूर्वाधार विकास क्षेत्र:

चालु आ.व.मा यस क्षेत्रमा रु ५ करोड ९० लाख ८७ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा जेष्ठ मसान्तसम्म ३५ प्रतिशत काम सम्पन्न भई रकम भुक्तानी भईसकेको छ भने आ.व. को अन्त्यसम्म लक्षित गरिएका सबै पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न हुने अवस्था रहेकोछ ।

९. सडकतर्फ नेटीबजार पौरेना देखि लक्ष्मी माविसम्मको सडक, भारकटेरी देखि गाँडेबाँज सडक, स्याउली बजार देखि काफलचौर जोडने सडक, फेरा देखि वडा नं. ११ को वडा कार्यालयसम्मको सडक आदि ट्रयाक खोल्ने कार्य सम्पन्न भईसकेको छ । यसै चालु आ.व.मा शान्तिचौतारा बसपार्क देखि पुरानो कर्मचारी मिलन केन्द्रको गेट हुँदै गैरीखाली जाने सडक पक्की निर्माण कार्य सम्पन्न भईसकेको छ । गैरीखाली देखि ठाँटी हुँदै जिल्ला अस्पताल जोड्ने सडक, भुरचौर स्याउली सडक र रानागाउँ नेटीबजार सडक निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका छन् । नगरपालिकाको कार्यालय भवन, वडा नं. ९ को शिवशक्ति प्रा.वि. को भवन, वडा नं. ७ को मिथेग्रामा सहकारी भवन र विभिन्न वडाहरुमा खोपकेन्द्र निर्माण कार्य भईरहेका छन् ।
१०. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनतर्फ नगरस्तरीय विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ र स्थानीय विपद् कोष संचालन कार्यविधि, २०७५ तर्जुमा गरी कार्यान्वयनको थालनी गरिएको छ । विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि नदी कटानको असर कम गर्न तडबन्ध निर्माण, पहिरो नियन्त्रण बृक्षारोपण जस्ता क्रियाकलापहरु संचालन गरिएका छन् भने आगलागि, बस दुर्घटना आदि विपद्हरुमा समेत नगरपालिकाले सहयोग गरिरहेको छ । गत वर्ष पहिरो गएको स्थान वडा नं. ३ को ठाँटी र वडा नं. ४ को शान्तिचौतारा देखि पुरानो रेडकस भवनसम्मको बाटोमा संघीय सरकारको सहयोगमा पहिरो नियन्त्रणको कार्य भईरहेको छ ।
११. फोहर मैला तथा ढल व्यवस्थापनतर्फनगरपालिकाले आफ्नै ट्रयाक्टर खरिद गरी डम्पिङ साईट सम्म बजार क्षेत्रको फोहर लैजाने व्यवस्था यसै चालु आ.व. देखि शुरु गरेको छ । वडा नं. ४ को बजार

क्षेत्रबाट बगेर जाने ठल खहरेखोलामा विसर्जन हुने व्यवस्था गरिएको छ भने वडा नं. ३ र ४ को वडा समितिहरुको अगुवाईमा साप्ताहिक रुपमा टोल सरसफाई अभियानको थालनी गरिएको छ ।

१२. सर्वाङ्गीन विकासमा सकारात्मक सोचकासाथ समुदायलाई उत्प्रेरित गरि सशक्त बनाउन र हरेक नागरिकलाई उतरदायी र जवाफदेही बनाउन टोल विकास समिति गठन गरी समुदाय परिचालन गर्न सहकर्मी समाजको साभेदारीमा समुदायिक सशक्तिरण कार्यक्रम शुरु गरिएको छ ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्र:

चालु आ.व.मा यस क्षेत्रमा रु १करोड४८ लाख बजेट विनियोजन गरिएकोमा,

१४. जेठ मसान्तसम्म ८५प्रतिशत बजेट खर्च भईसकेको छ भने उक्त बजेटबाट लक्षित गरिएका क्रियाकलापहरुमा नगर विकास रेडियो गतिविधि कार्यक्रम, सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम, आयोजनागत जनलेखा परिक्षण जस्ता क्रियाकलापहरु संचालन भएका छन्। सबै वडाका वडा प्रोफाईल तयार गरिएको छ । राजश्व संकलनका लागि सबै वडामा सफ्टवेयर जडान गरी सेवा सुचारु गरिएको छ । लक्षित गरिएका क्रियाकलापमध्ये कारणवस: राजश्व अध्ययन हुन सकेन ।

१५. जनप्रतिनिधीहरुलाई नगरपालिकाले तर्जुमा गरेको ऐन, नियम तथा कार्यविधि, कार्यविधि निर्देशिकाको बारेमा अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरु सम्पन्न भएका छन् । साथै नगर क्षेत्रभित्र सम्पादन गरिने कार्यमा थप प्रभावकारीता ल्याउन, व्यवस्थापन सुदृढिकरण र कार्य सम्पादन सहजीकरण तथा सवलीकरणका लागि चालु आ.व. मा भेरी नगरपालिकाको विभिन्न क्षेत्रसंग सम्बन्धित ४ वटा ऐन, १वटा नियमावली, र ८ वटा कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

१६. न्यायिक क्षेत्र:

न्यायिक समितिको कार्य सम्पादनलाई सहयोग पुर्याउन २६ जनालाई मेलमिलापसम्बन्धी ४८ घण्टे तालिम दिई सूचिकृत गरिएको छ । यसबाट समुदाय स्तरमा हुने विवाद स्थानीय स्तरमा नै समाधान भई शान्ति अमन चयन

अध्यक्ष महोदय,

१७. अब म आगामी आ.व. २०७६।७७ को नीति, कार्यक्रम र बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । बजेटका उद्देश्यहरु निम्न अनुसार प्रस्तुत गरेको छु ।

- (क) नगर क्षेत्रमा बसोबास गर्ने नागरिकहरुको मौलिक हकको रुपमा रहेको आधारभुत आवश्यकता परिपूर्ति गर्दै चरम गरिवी विपन्नता पछ्यौटेपनलाई अन्त्य गर्न आधारहरु खडा गर्ने,
- (ख) स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताको उच्चतम उपयोग गर्दै नगरको समृद्धिमा अगाडी बढ्ने,
- (ग) दिगो सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक संरचनाको निर्माण गरी समुन्नत, समृद्ध नगर निर्माण उन्मुख हुने,

अध्यक्ष महोदय,

१८. आगामी आ.व. को नीति, कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्दा निम्न नीतिगत आधार लिइएको व्यहोरा जानकारी गराउदछु ।

नीतिगत आधारहरू:

- नेपालको संविधान,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- दिगो विकास लक्ष्यहरू
- राष्ट्रिय योजना आयोग, संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त नीतिगत मार्ग दर्शनहरू
- वाल मैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन रणनीति तथा कार्यविधि
- वातावरण मैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि
- विगतका नगर सभाका नीतिगत र योजनागत निर्णयहरू
- वस्ती स्तर तथा वडा स्तर र विषयगत समितिका सिफारिस
- भेरी नगरले तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू

आ.व. २०७६।७७ को बजेट तर्जुमा गर्दा लिईएका प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने
- उत्पादनमुलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने
- जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगार बढ्ने
- स्थानीय बासिन्दाहरूको सहभागिता जुट्ने, स्वयं सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने
- स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने,
- महिला, बालबालिका तथा पिछडीएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने
- लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने
- दिगो विकास, वातावरण संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउ पुऱ्याउने
- राष्ट्रिय तथा जिल्ला स्तरीय अभियानका लक्ष्य पूरा गर्न सहयोग पुग्ने
- रणनीतिक योजनाहरू र सार्वजनिक प्रतिवद्धता पूरा गर्नु पर्ने योजनाहरू

अध्यक्ष महोदय,

१९. अब म यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. को लागि प्राप्त बजेट श्रोतको बारेमा जानकारी गराउने अनुमति चाहन्छु,

संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण निशर्त अनुदान रु ११ करोड ७६ लाख, सशर्त अनुदान २० करोड ४० लाख, राजश्व बाँडफाँडबाट १० करोड ३ लाख गरी जम्मा ४२ करोड १९ लाख र प्रदेश अनुदातर्फ निशर्त अनुदान रु १ करोड ३ लाख ८ हजार र राजश्व बाँडफाँडतर्फ ११ लाख ९३ हजार गरी जम्मा १ करोड १५ लाख १ हजार तथा नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत रु १ करोड २५ लाख अनुमान प्रक्षेपण गरी कुल जम्मा रु ४४ करोड ५९ लाख १ हजार बराबरको वार्षिक बजेट पेश गरेको छु । जसमध्ये नगरपालिकाको चालु अनुदान रु करोड १० करोड ६४ लाख ९३ हजार, संघीय सशर्त अनुदान २० करोड ४० लाख, पूँजीगत अनुदान १३ करोड ५४ लाख ८ हजार

बजेट विनियोजन गरेको छु । जसको शिर्षक अनुसारको विस्तृत तथाक्षेत्रगत बाँडफाँड तथा पूँजीगत खर्चको विवरण विनियोजन ऐन, २०७५ को अनुसूचीमा उल्लेख गरेको छु ।

२०. उपलब्ध स्रोत साधनको न्यायोचित वितरणबाट सन्तुलित तथा समावेशी विकास होस् भन्ने उद्देश्यले बजेट बाँडफाँड गर्दा बस्तुगत आधारमा गरिनुपर्छ भन्ने मान्यतालाई आत्मसात गर्दै क्षेत्रगत बजेट बाँडफाँडका लागि चालु आ.व. देखि नीतिगत व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । निम्न अनुसारका विशेष नीति, कार्यक्रमका आधारमा आगामी आ.व.को बजेट निर्माण गरेको छु ।
१. **बालबालिकासँग मेयर कार्यक्रम:** गुणस्तरीय शिक्षा, गुणस्तरीय स्वास्थ्य, बालविवाह न्युनिकरण, बालहिंसा अन्त्य, बालश्रम शोषणको अन्त्य तथा बालमैत्री नगर घोषणाकालागि विशेष प्राथमिकताका साथ **बालबालिकासँग मेयर कार्यक्रम** संचालन गर्न रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
 - २) **महिलासँग उपमेयर कार्यक्रम:** एकल महिला/द्वन्द्व पीडित/असहाय महिला, आय-आर्जन तथा सिपमुलक तालिम तथा व्यवशाय संचालनमा सहयोगगरी आत्म निर्भर बनाउन, महिला प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतना तथा घरेलु हिंसा, बालविवाह, न्यूनीकरण जस्ता अभियानहरु संचालन गर्न **महिलासँग उपमेयर कार्यक्रम**संचालनका लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
 - ३) **विपन्न नागरिककालागि विशेष कार्यक्रम :** आफ्नो घर आवास नभएका र अति विपन्न घर परिवारका लागि रोजगार तथा सीपमुलक (टायल, प्लम्बिंग, विद्युत जडान, पेन्टींग, ड्राईभिंग, मेकानिक) आदि जस्ता पहिचानमा आधारित तालिम संचालन गरी रोजगारी प्रबर्द्धन गर्न रु ८ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु । अति विपन्न नागरिकहरुलाई नगर किसान हातेमालो, प्रधान मन्त्री रोजगार कार्यक्रम र कृषि तथा पशु शाखाबाट प्रवाह गरिने सेवामा अति विपन्न नागरिकहरुलाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गरिनेछ । उद्यम गरी दिर्घकालीन आय आर्जन गर्न चाहने विपन्न नागरिकहरुको लागि उद्यम गर्न प्रोत्साहीत गर्ने उद्देश्यले रु १३ लाख ६० हजार बजेट समेत तर्जुमा गरेको छु ।
 - ४) **स्वास्थ्य कार्यक्रम :** आधारभुत स्वास्थ्य सुविधाबाट बन्चित रहेका नागरिकहरुका लागि घर दैलोमा सेवा प्रदान गर्न मेयर घुम्ती स्वास्थ्य शिविरका लागि २० लाख, सशर्त अनुदान बाहेक स्वास्थ्यतर्फ २१ लाख ९२ हजार, आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवातर्फ रु ९ लाख गरी जम्मा रु ५० लाख ९२ हजार बजेट विनियोजन गरेको गरेको छु ।
 - ५) **शिक्षा क्षेत्र :** नमुना विद्यालय, गरिव तथा विपन्न छात्रवृत्ति कार्यक्रम, शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न विद्यार्थी तथा अविभावक लक्षित कार्यक्रम, प्रशासनिक तथा प्रविधीमैत्री शिक्षक क्षमता विकास कार्यक्रम र प्राविधिक शिक्षा प्रबर्द्धन कार्यक्रमका लागि रु ९३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
 - ६) **समुदाय सशक्तिकरण कार्यक्रम :** विकासमा सकारात्मक सोचकासाथ समुदायलाई उत्प्रेरित गरी सशक्त बनाउन र हरेक नागरिकलाई उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन टोल विकास समिति गठन गरी समुदाय परिचालन गर्न सहकर्मी समाजको साभेदारीमा समुदायिक सशक्तिकरण कार्यक्रमका लागि रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

- ७) **पुर्ण सरसफाई कार्यक्रम:** टोल विकास समिति, युवा क्लब, बाल क्लब, युवा समुह तथा विद्यालय परिचालन गरी प्लाष्टिक निषेधित स्वच्छ, सफा नगर निर्माण गर्न रु ३० लाख बिनियोजन गरेको छु ।
- ८) **जातीय विभेद विरुद्धको अभियान संचालन :** मानवीय कलंकको रुपमा रहेको जाति विभेदको अन्त्यका लागि अभियान संचालन गर्न रु ५ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- ९) **शिघ्र प्रभाव कार्यक्रम (QUICK IMPACT PROGRAMME) :** अधुरा, अपुरा पूर्वाधार योजनाहरूको निर्माण सम्पन्न गर्न, आकस्मिक रुपमा आईपर्ने समस्या समाधानका लागि तत्काल राहत आपुर्ती गर्ने खालका क्रियाकलापहरू संचालनका लागि समेत आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- १०) **विपद् व्यवस्थापन कार्यक्रम:** आकास्मीक दुर्घटनाहरू, बाढी पहिरो नियन्त्रण, आगोलागि नियन्त्रण र महामारी तथा प्रकोप नियन्त्रणका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु २४ लाख बजेट तर्जुमा गरेको छु ।
- ११) **संस्थागत विकास तथा सुशासन प्रवर्द्धन कार्यक्रम :** गुणस्तरीय सेवा प्रवाहकालागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण, नगरपालिकाका विभिन्न ऐन, नियमावली, कार्यविधि तथा विनियम ,बार्षिक योजना पुस्तक छपाई तथा प्रकाशन, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई तालिम,नगर विकास रेडियो गतिविधि कार्यक्रम, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, बार्षिक समिक्षा, सेवा संचालन सँग सम्बन्धित विभिन्न सफ्ट वेयर जडान तथा विभिन्न एप्सहरूको जडान, पत्रकारहरूको संस्थागत क्षमता विकास क्रियाकलापहरू संचालनका लागि रु १८ लाख बिनियोजन गरेको छु ।
- १२) **प्राविधिक शिक्षालयसँग नगर साभेदारी कार्यक्रम:** नेपाल सरकारको एक जिल्ला एक प्राविधिक शिक्षालय नीति अनुसार काफलचौरमा संचालन हुन गईरहेको जाजरकोट बहुप्राविधिक शिक्षालयको जग्गा व्यवस्थापनका लागि रु ४० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।
- १३) **राजस्व सुदृढिकरण कार्यक्रम :** राजस्व अनुसन्धान, बजार अनुगमन, राजस्व असुलीका लागि जनचेतनामुलक अभियान, पसल दर्ता अभियान, भवन नक्सा पास कार्य, आन्तरिक नियन्त्रण लेखा परीक्षण आदी कार्यका लागि रु १० लाख बिनियोजन गरेको छु ।
- १४) **बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम :** पोषण अवस्थामा सुधार गरी स्वस्थ नागरिक तयार गर्न एक घर एक करेसावारी, विद्यालयमा जंकफुड निषेधित क्षेत्र घोषणा, हरियाली विद्यालय कार्यक्रम आदि जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन गर्न रु २७ लाख ५० हजार बिनियोजन गरेको छु ।
- १५) **नगर न्यायिक क्षेत्र सुदृढिकरण कार्यक्रम:** न्यायिक समितिबाट संचालन हुने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा लैजान, तालिम प्राप्त मेलमिलापकर्ताहरूलाई पुनर्ताजकी तालिम, थप मेलमिलापकर्ता उत्पादन गर्न, सबै वडाहरूमा मेलमिलापक केन्द्र स्थापनाका गर्न र न्यायिक समितिको सचिवालय संचालन गर्न रु २५ लाख बजेटबिनियोजन गरेको छु ।
- १६) **पूर्वाधार विकास:** स साना पूर्वाधार योजनाहरू संचालन गरी बजेट दुरुपयोग गर्ने प्रथालाई अन्त्य गरी ठुला र देखिने खालका दिगो र भरपर्दो पुर्वाधार निर्माणबाट लगानी सदुपयोग गर्न एक वडा एक पुर्वाधारको नीति बमोजिम रु ४ करोड १३ लाख ६३ हजार बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

- १७) **नगर-किसान हातेमालो कार्यक्रम:** उन्नत विउ-विजन हस्तान्तरण गरी कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न, पकेट क्षेत्र निर्धारण तथा प्याकेज कार्यक्रम संचालन गरी कृषकहरुलाई व्यवसायिकतातर्फ उन्मुख गर्न, अर्गानिक उत्पादनमा बृद्धि गर्न र कृषि उपज बजारीकरणका लागि आवश्यककार्यक्रम संचालन गर्न रु ६० लाख र पशुपंक्षी सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनका लागि रु ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- १८) **खानेपानीतर्फ:** स्वच्छ पिउने पानीको सेवा नपुगेका सबै नागरिकहरुलाई कमशः स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध गराउने लक्ष्य अनुसार खानेपानी योजना निर्माणका लागि रु ८४ लाख ६० हजार बजेट तर्जुमा गरेको छु ।
- १९) **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम:** मेरो काम- मेरो सम्मान नाराका नेपाल सरकारबाट शुरु गरिएको प्रधान मन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत श्रमिक गुप परिचालन गरी रोजगारी दिन नगरपालिकाले पनि आवश्यक ध्यान दिनेछ ।
- २०) **संस्कृति,पर्यटन तथा सहकारी प्रबर्द्धन कार्यक्रम :** ऐतिहासिकसंस्कृति संरक्षण तथा प्रबर्द्धनका लागि नेपालका १०० ऐतिहासिक गन्तव्यमा परेको खलंगा दरवार क्षेत्र संरक्षणका लागि पुरातत्व विभागबाट विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) तयार भईसकेकोले सो बमोजिमको आवश्यक बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ, भने मछाईना मालिका क्षेत्र, शिवालय मन्दिर परिसरको संरक्षण तथा प्रबर्द्धन गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारसंगको समन्वय तथा सहयोगबाट आवश्यक क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।कार्य आरम्भका गर्न यसतर्फ रु २५ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- सहकारी प्रबर्द्धनतर्फ:** आर्थिक समृद्धिको आधारको रूपमा रहेको सहकारी क्षेत्रको प्रबर्द्धन तथा व्यवस्थापनका लागि रु.१६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २१) **वन वातावरण संरक्षण तथा जलवायू अनुकूलन योजना कार्यक्रम:** भु संरक्षण तथा वृक्षारोपन, बाढी पहिरो नियन्त्रण, आगोलागि नियन्त्रण तथा डढेलो नियन्त्रण आदि कार्यक्रमका लागि रु ४५ लाख ६२ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २२) **सुरक्षा तथा सहयोगकालागि नगर प्रहरी भर्ना :** नगरपालिकाको कानून कार्यान्वयन, नगरपालिकाको सम्पत्तीको संरक्षण तथा अन्य आवश्यक कार्यका लागि नगर प्रहरी व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- २३) **नमुना बस्ती विकास कार्यक्रम सँचालन:** काफलचौर देखि भेरेसम्म , पिपेदेखि बरालेक सम्म र भुरचौर देखि भुर पोखरासम्म नमुना बस्ती विकासका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २४) **जेष्ठनागरिक, अशक्त-अपांग नागरिकका लागि राहत कार्यक्रम:** हाम्रो सरकार हाम्रो अविभावक नाराकासाथ जेष्ठ नागरिक तथा अशक्त अपाङ्ग नागरिकका लागि राहतमुखि कार्यक्रम संचालन गर्न रु १२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २५) **नगर क्षेत्रभित्रका जेहेन्दार, उत्कृष्ट एवं प्रतिभाशाली दलित, जनजाति, महिला तथा विपन्न वर्गबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा चिकित्सा विज्ञान अध्ययनका**

लागि नाम निकाल्ने ४ जना छात्र छात्रालाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने नीतिलाई आगामी आ.व. पनि निरन्तरता दिइने छ ।

२५) चालु आ.व. मा नगरक्षेत्रको विकट स्थानमा संचालन गरिएको मेयर घुम्ती स्वास्थ्य शिविर तथा खलंगा सदरमुकाममा विशेषज्ञ सेवा सहितको बृहत स्वास्थ्य शिविर प्रभावकारी देखिएकोले आगामी वर्षमा पनि निरन्तरता दिईनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

नगरपालिकाको आन्तरिक आय (कर तथा गैरकर राजश्व) संकलन सम्बन्धमा अर्थ विधेयक र खर्चको विवरण विनियोजन विधेयकबाट विस्तृत रूपमा जानकारी हुने व्यहोरा जानकारी गराउदै

माथि उल्लेखित नीति कार्यान्वयनका लागि आ.व.२०७६।७७को अनुमानित श्रोत अनुसारको प्रस्तावित आय र विषयगत क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको बजेटको सारांश विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चालु खर्च तर्फको अनुमानित आय तथा व्यय:

आ.व. २०७६।७७ को अनुमानित आय

क्र.सं	श्रोतका क्षेत्र	रकम
क. चालु खर्च तर्फको अनुमानित आय:		
१	संघिय सरकार (राजश्व बाँडफाँडबाट)	१०,०३,००,०००
२	प्रदेश सरकार (राजश्व बाँडफाँडबाट)	११,९३,०००
३	आन्तरिक श्रोत बाँडफाँडबाट	५०,००,०००
चालु तर्फको जम्मा रु.		१०६,४९३,०००
ख. पुँजगत खर्चतर्फको अनुमानित आय:		
१	संघिय सरकार वित्तिय समानीकरण अनुदान	११,७६,००,०००
२	प्रदेश सरकार वित्तिय समानीकरण अनुदान	१,०३,०८,०००
३	आन्तरिक श्रोत बाँडफाँड	७५,००,०००
चालु तर्फको जम्मा रु.		१३,५४,०८,०००
१	सशर्त अनुदान चालु/पुँजगत	२०,४०,००,०००
कुल जम्मा रु		४४,५९,०९,०००

आ.व. २०७६।७७ को अनुमानित व्यय:

क्र.सं	समितिको नाम	अनुमानित व्यय		
		निशर्त	सशर्त	जम्मा
क. पुँजीगत खर्च:				
१	आर्थिक विकास			
२	सामाजिक विकास			
३	पूर्वाधार विकास	४१३६३५५५		
४	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन			
५	सुशासन तथा संस्थागत विकास			
जम्मा				
ख. चालु खर्च जम्मा रु		१०,६४,९३,०००		
कुल जम्मा रु				

४२. बजेटका प्रस्तावित लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु हासिल गर्नका लागि प्राथमिकतासाथ कार्यान्वयन गर्न संघीय, प्रदेश सरकार, साभेदार राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय निकायहरु, नीजि क्षेत्र तथा सहकारी क्षेत्रसंग समन्वय, साभेदारी तथा सहकार्यका साथ अगाडी बढ्ने नीति लिईनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा,

यस नगरपालिकाले लिएका वार्षिक लक्ष्य पूरा गर्न आर्थिक, प्राविधिक एवं वस्तुगत सहयोग उपलब्ध गराउनु हुने सम्पूर्ण विकास साभेदार तथा सहयोगी निकायहरु, संघीय तथा प्रदेश सरकार, जनसहभागिता मूलक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा वडा वस्ती स्तर देखि नै सक्रिय रुपमा सहभागी हुनु हुने आम नागरिक, निर्वाचित पदाधिकारी एवं प्रतिनिधि, साभेदार निकायका प्रतिनिधि, संचारकर्मी मित्रहरु र सम्पूर्ण कर्मचारीहरु सवैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।